

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת סנהדרין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיו.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובכ"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ז ארבע מיתות

גמ' מט: - נג.

סדר מעכב לז' סמנין (לרש"י - לבדוק אם דם נדה הוא), סדר יומא, סדר תמיד לרב הונא בדר"י (לרב סחורא - למצוה), אבל סדר חליצה - למצוה

סדר חומרא:

לת"ק (1) סקילה [פושט ידו בעיקר (מגדף, ע"ז) עדיף, וניתן למדיח עיר הנדחת]

(2) שריפה ["אביה" כמו אביה דסקילה דעדיף מסיף]

(3) הרג [עיר הנדחת פושט ידו בעיקר]

(4) חנק

לר"ש (1) שריפה [אפקי' ארוסת בת כהן מסקילה לשריפה]

(2) סקילה [אפקי' ארוסת ישראל (רש"י - פגם משפחה טפי) מנשואה לסקילה]

(3) חנק [מדיח לר"ש בחנק עדיף מנידח]

(4) הרג

שזינתה בת כהן	ארוסה	נשואה
רבנן	סקילה [חמורה]	שריפה
ר"ש, ר"ע	שריפה [חמורה - הפסוק החמיר על שתייהם]	שריפה [סתם פסוק, ר"ע - נבת] (לרבא לר"א בסקילה [חומרא דרגא א'])
ר' ישמעאל	שריפה [רש"י - חמורה]	חנק [בנין אב - דוקא ארוסה דינה שונה, סו: לרב הונא בדר"י - רבי - כי תחל לזנות - דוקא תחלת ביאה]

בת כהן - אין שריפה: לפנויה [לזנות, לר' אלעזר - אביה אביה מנערה המאורסה], לבועל [היא], לזוממיה [היא, לעשות לאחיו - ולא לאחותו], לר"מ ניסת לפסול [רש"י - נתחללה כזרה, סו: לרב יוסף - רבי - כי תחל לזנות - תחילת חילולה]

ארוסה ישראלית שזינתה מאביה - רבנן - סקילה, ר"ש - שריפה

נשרפין - משקעין אותו בזבל, פותחין פיו ע"י חניקת סודרים/לר"י צבת וזורקין אבר למעיו [שריפה שריפה מעדת קרח/מבני אהרן, ואהבת לרעך כמוך]

{ נדב ואביהוא; ת"ח לפני ע"ה בתחלה דומה לקיתון זהב ובסוף חרס }

נהרגין - מתיזין ראשו בסייף -

ר"י - על הסדן [עמידה = ובחוקותיהם לא תלכו]

ת"ק - בעמידה [כ' סייף בתורה - ולא מינייהו קא גמרינן]

רוצח בסייף [הרג עבד: נקם ינקם - חרב נקם ברית, בן חורין: ק"ו מעבד, תבער הדם הנקי - היקש לעגלה ערופה]

נחנקין - משקעין בזבל ומושכים סודרים

סתם מיתה = חנק [ר' יאשי' - ד' מיתות גמירי ונידון בקלה, ר' יונתן - נלמד ממיתה בידי שמים - שאין בה רושם]

בדיעבד ממיתין בכל מיתה [מות יומת, מות יומתן]

רש"י נא. - נב:

בת כהן שניסת לגוי וזינתה בשריפה - דקידושין תופסין בחייבי לאוין דלא תתחתן ואפי' לר"ע למ"ד דאינה שאר תפסי

בזמן לשכת הגזית, ב"ד ממיתין אף בחו"ל

גמ' נג. - נה:

נסקלין: בא על אם, אשת אב, כלה, זכר, בהמה [ג"ש תהרגנו ממסית], נערה המאורסה, נרבעת, מגדף, ע"ז, מולך אוב וידעוני, שבת, מקלל או"א, מסית ומדיח, מכשף, בן סורר ומורה

נסקלין דלא כ' בהדיא [ג"ש דמיהם כס לאוב וידעוני]

לר"י דמתני' - אם שהיא אשת אב - אין חטאת לאשת אב [אמך היא - חיוב רק משום אמך] (ואשת אב פטור משום אשת איש)

לר"י דברייתא - דוקא באינה ראויה (אף חייבי לאוין כר"ע)

ערות אחי אביך = משכב זכור לחייב ב' חטאות (רש"י - ב' לאוין וכת' א')

לרבנן דר"י - וכן "ערות אביך", לל"ב אף לר"י [ק"ו מאחי אביו - כמ"ד עונשין מן הדין]

ערות כלתך, אשת בנך היא = לאו אחד

גדול חייב אנשכב/שוכב קטן [את זכר], חוץ מפחות מבן ט' לרב [רש"י - כר"ע דאזהרת נשכב נלמד משוכב], נשכב בן ג' לשמואל [משכבי אשה]

עריות שלא כדרכה [משכבי אשה - ב' משכבות (אם אינו ענין לזכר)]

שוכב ונשכב זכר בהעלם אחד - לר"ע חייב חדא [לא תשכב], לר' ישמעאל שנים [נשכב - לא יהיה קדש]

שוכב ונשכב בהמה - לר"ע חייב א' [לא תתן שכבתך],

לר' ישמעאל לר' אבהו ב' [נשכב - לא יהיה קדש], לאביי א' [ההוא בגברין]

נשכב לזכר ולבהמה - לר"ע ב' [לא תשכב, שכבתך]

לר' ישמעאל לר' אבהו א' [לא יהיה קדש]

לאביי ב' [קדש, היקש לשכבתך]

רובע ונרבע - אפי' שלא כדרכה, אפי' העראה [אם אינו ענין לאחות אביו ואמו]

מערה בעצמו באבר מת (למ"ד חייב) - חייב ב' [שוכב, נשכב]

ספק אי סוקלין בהמה בתקלה בלי קלון (גוי רובע) - לרב ששת כן [מאשירה],

לל"ק דרש"י לאביי לא [בעינן קלון מרובה], לל"ב כן [אף גוי קלון מרובה],

לרבא כן [בהמה נהנית]

וספק בקלון בלי תקלה (ישראל בשוגג), ובקטן/קטנה סוקלין [מזידין = תקלה]

רש"י נג. - נה:

מקלל או"א חמור ממכה דאיכא קלון וגם ש"ש לבטלה

פחותה מבת ג' - אע"פ דקידושי אביה חל, אבל אין חופתה חופה דאין לה ביאה

פחות מבן ט' - אע"פ דיש ביאה אין קניינו קנין בבא לשם קידושין

גמ' נו. - ס.

מגדף - חייב סקילה דוקא במפרש השם בפיו (רש"י - ולא בשמע שם מפי אחר וברכו), שם בשם (יכה/יקלל

פלוני את פלוני) [ונוקב שם בנקבו שם] (רש"י סו. - לר' מנחם בר' יוסי א"צ), שם בן ד'

לר"מ: אפי' כינויין (לאו שם המיוחד) [כי יקלל אלקיו] - ר' יצחק נפחא - אפי' גוי בסייף [איש

איש]

לחכמים: ישראל כרת בלבד, גוי - לר' מיישא בסייף [כגר כאזרח בנקבו שם]

לר' יצחק נפחא פטור

כשדנין אומרים "יוסי" ולא השם, ובשעת גמר דין רק הגדול אומר איך שמע והדיינים עומדים [מעגלון

מלך מואב] וקורעין [כברבשקה] ולא מאחין [קריעה קריעה מאלישע] ועדים א"צ לקרוע פעם

שנית

שמואל - קריעה רק בשומע מישראל, שם המיוחד. ור' חייא חולק חוץ בזה"ז [נתמלא כל הבגד

[קרעים]

והאחרים יאמרו "אף אני כמוהו" [מדאו' מספיק בממונות ונפשות]

מצות בני נח :

ר' יוחנן - דינים בכל עיר [ויצו (לר' יצחק ע"ז)] (ולא אשה [מיד איש]),
ברכת ה' [ה'], ע"ז [אלקים (לר' יצחק דינין)],
שפיכת דמים [על האדם] (ר' ישמעאל - אף עובר [שופך דם האדם באדם] (משא"כ ישראל)
ותד"ב מנשה חולק),
גילוי עריות [לאמר], גזל (אפי' פחות מש"פ מישראל [מוחל אח"כ]) [מכל עץ הגן],
אבר מה"ח [אכל תאכל] חוץ משרץ [בשר - נפשו בדמו - דוקא שדמו חלוק מבשרו]
גוי שעשה ע"ז ולא השתחוה - מח' אליבא דר' יצחק אם נהרג
אבל לא נהרג על גיפוף ונישוק שלא כדרכה [כישראל]
לבי רב - נהרגין רק על שפ"ד [דמו ישפך] ע"ז ג"ע וברכת ה' [איש איש], תלמידי דרב - על כל ז'
[נלמד משפ"ד]
ר' חנני' בן גמליאל - ודם מן החי [בנפשו דם לא תאכל], רב חידקא - וסירוס, ר"ש - וכישוף
[היקש מכשפה לשוכב עם בהמה], ר' יוסי - וכל האמור בפ' (מעביר בנו וכו' מנחש וכו')
[בגלל וכו' מוריש אותם מפניך],
ר' אלעזר - וכלאי בהמה ואילן [את חקתי תשמרו - שחקתי כבר, ב"ק - למינהו]
לתד"ב מנשה - ע"ז וג"ע [ותשחת הארץ], שפ"ד [שופך דם האדם], גזל [כירק עשב - ולא גינה],
אבר מה"ח [בשר בנפשו], סירוס [ורבו], כלאים [והעוף למינהו]

ברייטא - גוי שכוּבש שכר שכיר נהרג, ישראל מגוי מותר

גוי שבא על שפחה שייחד לעבדו (משנקרא רביתא דפלוני עד שפרעה ראשה בשוק) נהרג

ר' יונתן בן שאול - גוי/רש"י - ישראל שהרג רודף גוי/ישראל במקום שיכול להציל בא' מאבריו - נהרג
(וחכמים חולקין), ובישראל שהרג גוי לכו"ע פטור

רב - גוי נהרג בדיין א' איש ועד א' איש ואפי' קרוב שלא בהתראה

גוי נהרג בסייף [רש"י נז. - דמו ישפך], לתד"ב מנשה בחנק [באדם דמו ישפך - בגופו]
ובנערה המאורסה בסקילה, ובחופה ולא נבעלה בחנק - בישראלית [איש איש] אבל בכותית פטור
[והיא בעולת בעל]

ר"ע - גוי מוזהר על עריות דחייבי מיתות [יעזב את אביו - אשת אב אחר מיתתו, ואת אמו - ממש -
אנוסה], ר"מ - ולא חייבי כריתות, חכמים - רש"י - אף כריתות [איש איש], רב הונא - רש"י -
דוקא הכתובים ולא שאר חייבי מיתות (בתו)

ר"א - על קורבה דאחיה [אביו - אחות אביו מן האם, אמו - אחות אמו מן האם] (ולא מן האב
[אמנה אחותי בת אבי]), לרש"י - וכ"ש אחותו מן האם] ולא דאישות, לרב הונא - רק הכתובים
ומוזהר על זכר [ודבק] ואשת איש [באשתו] ובהמה [והיו לבשר אחד]

גר - הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה/שלא בקדושה - לר"מ אליבא דר"א יוציא באחיה מן האם
מדברבנן [לרש"י - שלא יאמרו באין מקדושה חמורה לקלה, לרש"י יבמות - אחותו מן האם אטו אחותו
שנולדה אחריו], ולר"מ גזור אף באחות האם מן האב [רש"י - אטו אחותו מן האם] וחכמים חולקים
באשה ובתה/רש"י - ואחותה שנתגיירו - כונס א' ומוציא א', ומח' בחמותו אחר מיתת אשתו
גיורת

עבד מותר באמו ובתו (רש"י - בכל עריות) [לא גוי ולא ישראל]

לר' חנינא גוי שבא על אשתו שלא כדרכה חייב [ודבק] (איתותב)

רבא - בא על אשת חברו שלא כדרכה פטור [באשתו - ודבק]

ר' חנינא - הכה ישראל חייב מיתה [ויך את המצרי]

{ הסוטר לועז של ישראל כשכינה; המגביה ידו נקרא רשע, חוטא, תיקצץ ידו, קבורה;
גוי ועוסק בז' מצות בני נח ככהן גדול }

ר"ל - גוי ששבת חייב מיתה [לא ישבותו] - אפי' ביום ב' (רש"י - האיסור שלא יבטלו ממלאכה לשם מנוחה
בעלמא)

ר' יוחנן - עסק בתורה חייב מיתה [לנו מורשה - גזל, לנו מאורסה - נערה המאורסה - סקילה] חוץ מז' מצות [האדם וחי בהם]

לא נשנית בסיני - רק לישראל - גיד הנשה לר"י דנאסרה מקודם, פו"ר, מילה לל"ק
רב יהודה אמר רב - מאדם עד נח נאסר בשר אף מדגים ועופות [לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ - ולא חית הארץ לכם], חוץ מהיורד משמים
{ אלמלא נתקלל נחש היו משמשים; אין דבר טמא יורד מן השמים }

רש"י נו: - נט:

כל מה שכ' בדברות האחרונות היה כתוב בלוחות

ברייטא - גוי נהרג איפת תואר דגזל אשתו

גזל כותי מותר (לברייטא) דכ' לא תעשוק את רעך, ומדרבנן יש מאן דאסור משום חילול ה'
ישראל שגזל מישראל פחות מש"פ אסור ולא עובר - דלא תגזול רק אמירי דיש והשיב משא"כ גוי דלאו בר השבון הוא דדינו למיתה

הורתו ולידתו בקדושה - לרש"י - ר"מ גזר אפי' בשאר האב [אחלופי בישראל]

רגיל להכות קץ ידו - לרש"י - קנס

אתם קרויים "אדם" - לרש"י - ר"מ חולק

לא נשנית בסיני - בני נח נצטוו עליה עד סיני (פו"ר, מילה לל"ק) (אבל גיד הנשה לר"י ומילה לל"ב רק לבני יעקב [בני ישראל] [אתה וזרעך])

מנין אחר להתיר דבר שבמנין - רש"י - אפי' קבעו זמן לדבר, תוס' - רש"י חזר

את בריתי הפר לרבות בני קטורה - אותם 6 ולא זרעם

גמ' ס: - סד.

ע"ז - כדרכה (פעור מרקוליס אפי' כיון לבזוי, לרגום) [איכה יעבדו]
אפי' שלא כדרכה (לסקילה ולכרת): ע"י עבודות הפנים לגבוה [זובח לאלהים יחרם (רש"י) - ולא כ'
בלשון עבודה], בלתי לה' לבדו - ריקן העבודות לשם המיוחד
וע"י השתחואה [וישתחו להם והוצאת את האיש ההוא (רש"י) - וישתחו לבד מויעבד], למ"ד מולך =
ע"ז - מעביר בנו באש אבל מגפף מנשק, מכבד, סך, מנעיל רק ל"ת [רש"י] - לא תעבדם יתירה, אל
תלכו אחרי אלהים אחרים, אל תפנו אל האלילים] ולא מיתה [זביחה יוצא מן הכלל - עבודת פנים]
ולא מלקות [לאו שבכללות]

מקבל עליו אלוה - אפי' ע"י אמירה [רש"י - היקש ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך] ל"ב דרש"י - אפי' שלא בפניו

מחשבת מעבודה לעבודה - שוחט ע"מ לזרוק וכו' לע"ז - לר' יוחנן אסורה בהנאה [כפיגול],

ולר"ל מותרת בהנאה, אבל חייב מיתה [רש"י - שחיטה צורך זריקה]

"אעבוד" חייב [לרש"י - בהסיתוהו משום לא תאבה ולא תשמע]

אבל לא ב"איני מקבלו אלא בעבודה", לר"י לא במסית לעצמו [אחוכי עלין] (לרש"י - המסית פטור)
(ור"מ חולק), רב יוסף - ולא ברבים הנסטים [יחזרו - רש"י - לא קרינא אבה ושמע] (ואביי חולק),
אביי - במסית מפי עצמו ולא ע"י אחר [חוזר], רבא - בלא אמר כך אוכלת, שותה וכו'
[הקרובים אליך], לרב אשי באינו מומר

ע"ז מאהבת, מיראת אדם - אביי - חייב [ולא תעבדם יתירא, הא פלחה], רבא - פטור [לא קבלו לאלוה]

השתחואה לאנדרטא (רש"י - דמות המלך ולא ידע שהוא נעבד) בלי לקבל לאלוה לאו כלום הוא

לרבא - אומר מותר לעבוד ע"ז לגמרי = שגגת מעשה (וכהן המשוש לרבי חייב, לחכמים פטור), ביטול
מקצת (משתחואה מותר) = העלם דבר

תני ר' זכאי, ר' אמי - אין חילוק חטאות להרבה עבודות [לא תעבדם - הכתוב עשאן עבודה אחת],

ור' יוחנן ואביי חולקין [השתחואה (ג"פ) לחלק יצאת]

לרבנן דר"ע אין חטאת על השתחואה, אלי אתה [צריך מעשה גמור - לרש"י - ועשה אחת], לר"ע יש [היקש וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו]

רשב"י - שיתוף - נעקר מן העולם [בלתי לה' לבדו], ואחרים ור' יוחנן חולקים
לא תאכלו על הדם - לאו שבכללות ואינו לוקה: אוכל בהמה לפני שתצא נפשה, קרבן לפני זריקה, אין
הבראה על הרוגי ב"ד, סנהדרין מתעניין ביום הריגה, בן סורר
נודר, נשבע בשם ע"ז וכן הגורם לאחרים בלאו [לא תזכירו, לא ישמע על פיה] (ולר"י לוקה בלאו שאין
בו מעשה)

מותר להזכיר שם ע"ז הכתובה בתורה

{ ליצנותא דע"ז מותרת; סוגי ע"ז; לא עבדו אלא להתיר עריות, חיבת ע"ז רק בתר דאביקו ביה; ביטול
יצר דע"ז, ניסו לבטל יצרא דעבירה - אהני דלא איגרו בקרובות; נצמדים לבעל פעור לעומת
הדבקים בה' }

רש"י סב. - סג.

"העלם דבר" רק מגוף האיסור - כסבור עבודה זו מותרת

חייב על שמ משמעון דהוי שם במק"א אבל לא על נפ מפטלי דאין כאן מלאכה בשום מקום

מתעסק בחלבים ועריות שכן נהנה - חשיב בכוונה

לרש"י - לר' אמי השתחואה ללאו יצאת (אין כרת וחטאת אלא לאו ומיתה)

גמ' סד. - סח.

בנו למולך: למשנתנו ור' אלעזר בר"ש ור' חנינא בן אנטיגנוס מולך לאו ע"ז (רש"י - נ"מ דזובח לפניו,
מעביר בנו לשאר ע"ז שלא כדרכה - פטור (ולרבנן חייב))

לרבא - לר' חנינא ב"א אפי' המליכו דבר לפי שעה, לראבר"ש דוקא מולך קבוע

חייב רק כשימסרנו למשרתיה וגם העביר (רש"י - השמש) באש [לא תתן להעביר] דרך העברה (אביי -
שורת לבנים ואש מב' צדדים, רבא - קופץ משפה לשפה)

פטור במעביר כל זרעו, אביו ואחיו וכו', עצמו (וראבר"ש מחייב [בך]) וספק בבן סומא, ישן
וחייב בבן בנו/בתו, ממזר

אוב (מת מדבר משחיו, בין פרקיו, גולגולת (על הארץ)) וידעוני (עצם של חיה "ידוע" מדבר בפיו) -
המכשף בסקילה וכרת והשואל בהם באזהרה

לר"ל אין כרת באוב לרבנן [הקשת זרועות לא הוי מעשה] (אא"כ מקטר לשד, לחבר שדים),
בידעוני אף לר"ע [אין בו מעשה כלל],

ור' יוחנן חולק ושאני מגדף דפטור לרבנן (הגם דעקם שפתיו) דישנו בלב (לרש"י - עיקר חיוב תלוי
במכוין כלפי מעלה)

{ סבטיון, אוב, קבר אביו של טורנוסרופוס יוכיחו על שבת; אי בעי צדיקי ברו עלמא,
ר' חנינא ור' הושעיא עסקו בספר יצירה ומיברו עיגלא תלתא }

דורש אל המתים = מרעיב עצמו ולן בבית הקברות, מעונן - ר"ש - ז' מיני שכ"ז על העין, חכמים -
אוחז העינים, ר"ע - מחשב עיתים שיפה/רעה לעשות..., מנחש = סימן רע

אין סקילה וכרת למחלל שבת בתחומין לר"ע, הבערה לר' יוסי, ולא יסי א' מל"ט מלאכות אין סקילה
ויש כרת וחטאת

מקלל אביו/אמו (אזהרה מאלקים/נשיא מיותר - אם אינו ענין) - לחכמים - ר' מנחם בר' יוסי - דוקא
בשם [בנקבו שם יומת], לר"מ אפי' בכינוי

נערה המאורסה אפי' בא שלא כדרכה [רש"י - משכבי אשה]

ולא בוגרת, בעולה אפי' שלא כדרכה לרבי (אלא חנק), שמסרה לשלוחי הבעל,

לר"מ לא קטנה - לרב ור' יונתן חנק [ומת האיש - לבדו], לר' יאשי' פטור [ומתו גם שניהם -
שוין] (לרש"י - בני עונשין)

מסית - "יש ראה - כך אוכלת, מטיבה" "איך נניח ה'" "כך חובותינו" וכן "אלך ואעבוד, נלך ונעבוד
וכו'" ומכמינין (מארביין) עדים אחורי הגדר [א"צ התראה - לא תחמול ולא תכסה]

משנתנו כרבנן דיש סקילה לנביא שמסית, למסית עיר הנדחת ולא בחנק כר"ש
מכשף (עושה מעשה) למשנתנו בסקילה [ר"ע - ג"ש לא תחיה להר סיני, בן עזאי - סמיכות לשוכב עם
בהמה, ר"י - אוב וידעוני יצא מן הכלל (ב' כתובין מלמדין)]
לריה"ג סייף [ג"ש לז' אומות]

אוחז עינים פטור אבל אסור, הלכות יצירה מותר [רש"י - מעשה הקב"ה - ע"י שם קדושה שלוו], מעשה
כשפים להתלמד מותר [לא תלמד לעשות - אבל להבין ולהורות כן]

{ כשפים מכחישין פמליא של מעלה, ר' חנינא - אין עוד מלבדו אפילו בכשפים;
מעשה שדים/כשפים; ותעל הצפרדע; כשחלה ר"א נכנסו ר"ע וחבריו לבקר,
ב' זרועותי כב' ס"ת שנגללין, לא חסרתי מרבתי ולא חסרוני תלמידי,
יצאתה נשמתו בטהרה, ר"ע - הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן }

רש"י סה. - סו.

חלוק חטאות תלוי בחלוק לאוין [אשר לא תעשינה וכו' או הודע] (לר"ל או בחלוק מיתות (נ"מ -
ידעוני)) ולא בחלוק כריתות

מקטר לחבר שדים בסקילה/קרבן, לחשים לחבר חיות (אפי' כדי שלא יזיקו) בלאו אא"כ רצין אחריו -
פיקו"נ

לר' מנחם בר"י א"צ שיברך שם בשם